

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 56/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu a zo sudcov Ladislava Duditřa a Miroslava Duriřa (sudca spravodajca) predbeřne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Šimonom Cibulkom, Hodřova 53, Trenčín, ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 2 Tpo 130/2020-121 z 30. novembra 2020, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. januára 2021 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Šimonom Cibulkom, ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Tpo 130/2020-121 z 30. novembra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ (spolu so spoluobvinenými, pozn.) je väzobne trestne stíhaný pre pokračovací zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), b), ods. 3 písm. b), c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona v súbehu s pokračovacím zločinom falšovania a pozmeňovania identifikačných údajov motorového vozidla podľa § 220 ods. 1, ods. 3 písm. a), b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona. Sťažovateľovi bolo po vzatí do väzby uznesením vyšetrovateľa z 19. júla 2020 podľa § 206 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) vznesené obvinenie aj za účasti vo forme objednávateľa na prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 21 ods. 1 písm. c) Trestného zákona k § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

3. Sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 Tp 58/2020 zo 14. mája 2020 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 58/2020 zo 16. júna 2020, pričom následne sudca pre prípravne konanie okresného súdu uznesením sp. zn. 1 Tp 91/2020 z 18. novembra 2020 predĺžil väzbu sťažovateľa a jeho spoluobvinených do 12. marca 2021. Proti tomuto rozhodnutiu podali sťažnosti sťažovateľ, jeho spoluobvinení aj prokurátor. O týchto sťažnostiach rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že sťažnosti obvinených ako nedôvodné zamietol a na podklade sťažnosti prokurátora, ktorú považoval sčasti za dôvodnú, zmenil uznesenie sudcu pre prípravne konanie vo vzťahu k sťažovateľovi tak, že rozšíril dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku o dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného

poriadku. Zároveň krajský súd napadnutým uznesením potvrdil predĺženie väzby do 12. marca 2021.

4. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti spochybnil dôvodnosť predĺženia väzby, ako aj existenciu dôvodov kolúznej [§ 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku] a preventívnej väzby [§ 71 ods.1 písm. c) Trestného poriadku], ako aj nenahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

5. Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd svoje rozhodnutie v časti o predĺžení väzby dostatočne neodôvodnil, a preto ho považuje za nepreskúmateľné a arbitrárne. Konkrétne sťažovateľ poukázal na to, že hoci v predmetnej veci prebieha znalecké dokazovanie, to podľa neho nepredstavuje dôvod na predĺženie väzby, pretože ak chcel vyšetrovateľ zabezpečiť vypracovanie znaleckých posudkov, mal ich zabezpečiť skôr v rámci sedemmesačnej lehoty základného trvania väzby. Rovnako sťažovateľ argumentuje aj proti potrebe dodatočne vypočuť svedkov a obvinených. Sťažovateľ tvrdí, že pandemická situácia mu nemôže byť na ujmu, čo sa týka trvania väzby, a ak vyšetrovateľ považoval za potrebné dodatočne vypočuť osoby v predmetnom trestnom konaní, mal tak urobiť pomocou technických prostriedkov (napr. telemost) v základnej sedemmesačnej lehote väzby. Sťažovateľ sa preto domnieva, že prieskumy vo vyšetrovaní boli spôsobené výlučne orgánmi činnými v trestnom konaní a predĺženie väzby bolo preto nezákonné.

6. Okrem tohto sťažovateľ taktiež tvrdil, že v čase rozhodovania o predĺžení väzby neexistovali ani zákonné dôvody kolúznej, resp. preventívnej väzby. Ku kolúznej väzbe sťažovateľ uviedol, že jej dôvodom nemôže byť samotná skutočnosť, že skutok nie je doteraz dostatočne objasnený, taktiež sa nemôže opierať iba o charakter trestnej činnosti kladenej za vinu sťažovateľovi bez toho, aby sa tento takej trestnej činnosti už dopustil v minulosti a bol za ňu právoplatne odsúdený. Napokon doplnil, že krajský súd v napadnutom uznesení neidentifikoval konkrétne preukázané skutočnosti zakladajúce obavu, že by sťažovateľ vyvíjal aktivitu smerujúcu k mareniu vyšetrovania. K preventívnej väzbe sťažovateľ uviedol, že krajský súd založil svoj záver, že by sťažovateľ mohol pokračovať v trestnej činnosti, iba na abstraktných a formalisticky vyjadrených hypotézach,

pričom sťažovateľ tvrdil, že zo skutkového stavu je zrejmé, že objektívne nemá ako pokračovať v trestnej činnosti. Sťažovateľ v rámci svojich námietok proti preventívnej väzbe poukázal aj na doktrínu zosilnených dôvodov na trvanie väzby, podľa ktorej skutočnosti zakladajúce dôvody väzby v počiatočnom štádiu trestného konania môžu plynutím času strácať na význame.

7. Napokon sťažovateľ poukázal aj na to, že krajský súd sa nedostatočne vysporiadal s možnosťou nahradenia jeho väzby. Sťažovateľ považoval odôvodnenie krajského súdu v tejto časti za fráзовité a všeobecné a tvrdil, že pri posúdení možnosti nahradenia väzby mal krajský súd prihliadnuť na to, že je bezúhonný a „13 rokov slúžil štátu“.

8. Vzhľadom na už uvedené sťažovateľ namieta, že napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie, pretože napadnuté uznesenie nebolo riadne odôvodnené, a taktiež bolo porušené jeho základné právo na osobnú slobodu a právo nebyť stíhaný a pozbavený slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, pretože v jeho prípade nebol daný žiadny zákonný, a tým aj ústavne udržateľný dôvod väzby, resp. dôvod predĺženia väzby.

9. Sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu, právo nebyť stíhaný a pozbavený slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon a právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 30.11.2020, č. k. 2Tpo/130/2020-121 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 30.11.2020, č. k. 2Tpo/130/2020-121 sa zrušuje.

3. Krajskému súdu v Trenčíne sa prikazuje, aby sťažovateľa bezodkladne prepustil z väzby na slobodu.

4. Sťažovateľovi sa priznáva nárok na náhradu trov konania a právneho zastúpenia v sume vo výške 384,08 EUR, ktoré je Krajský súd v Trenčíne povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu - advokáta JUDr. Šimona Cibulku [REDACTED]

do 13 dní od doručenia tohto rozhodnutia (nálezu).“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

14. Podľa § 42 ods. 1 zákona o ústavnom súde podanie, ktorým sa začína konanie pred ústavným súdom, je návrhom na začatie konania. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je návrh fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy (ústavná sťažnosť).

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18.1 Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

18.2 Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

19. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom – zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

20. Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

21. Podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodne o väzbe alebo o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr päť pracovných dní pred uplynutím lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní, alebo pred uplynutím lehoty väzby v prípravnom konaní; nadriadený súd rozhodne do uplynutia lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní, alebo lehoty, ktorá sa má predĺžiť, inak predseda senátu nadriadeného súdu prepustí obvineného z väzby na slobodu písomným príkazom, ktorý musí byť primerane odôvodnený. Predĺžiť lehotu väzby možno len vtedy, ak návrh podľa odseku 2 bol podaný včas a ak nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Predĺženie lehoty väzby môže trvať až sedem mesiacov, lehota väzby v prípravnom konaní však nesmie presiahnuť dĺžku podľa odseku 7. Pri späťvzátí návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby sa postupuje primerane podľa § 72 ods. 3.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

22. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti napáda uznesenie krajského súdu, ktorému vyčíta porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 dohovoru a jeho základného práva na osobnú slobodu, práva nebyť stíhaný a pozbavený slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

23. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

24. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu, ústavný súd poznamenáva, že z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia.

25. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

26. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

27. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva zaručeného v čl. 6 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práva zaručeného v čl. 6 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Ústavný súd v tomto

smere poukazuje aj na stabilnú rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej osobnú slobodu chráni čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok ESLP de Wilde et al. v. Belgicko z 18. 6. 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71 – § 77 etc.). Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces. Tento článok dohovoru sa teda zásadne nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (napr. II. ÚS 15/05).

28. Ústavný súd k už uvedenému bodu podotýka, že aj v čl. 17 ústavy sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na spravodlivý proces v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou.

K dôvodom väzby

29. K dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku krajský súd v napadnutom uznesení poukázal na logicky správne a zákonné závery sudcu pre prípravné konanie, s ktorými sa stotožnil, a nad rámec tohto odkazu uviedol, „... že medzi obvinenými napriek doznaniu niektorých z nich sú určité rozpory vo vyjadreniach vo vzťahu k objasneniu jednotlivých konaní, na ktorých mali vzájomne spolupracovať, pričom tiež je nutné uviesť, že na podklade vznesených obvinení za ďalšie skutky (na ktoré síce z nižšie uvedených dôvodov a procesných pochybení nebola aktuálne rozšírená väzba - čo bude vysvetlené ďalej), je podozrenie aj zo spáchania ďalších skutkov a s tým súvisiaca potreba doplniť dokazovanie i o výsluchy ďalších svedkov. Správne potom sudca pre prípravné konanie poukázal na to, že dôvodný predpoklad rozšírenia obvinenia obvineným (aj prípadným ďalším páchatelom) umocňuje u nich už skôr konštatované dôvody kolúžnej väzby. Aj podľa názoru krajského súdu dôvody väzby u obvinených podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. sú ďalej dané a to s poukazom na skutkové okolnosti, charakter a rozsah trestnej činnosti, keďže je dané dôvodné podozrenie, že obvinení mali dlhodobejšie opakovane držať, uschovávať, ukrývať a meniť veci, aby zakryli ich pôvod v trestnej činnosti a týmto spôsobom ich legalizovať, resp. mariť tak ich zaistenie na účely trestného konania

a skutkov sa mali dopúšťať ako organizovaná skupina, ktorú takéto rozsiahlejšie a dlhodobejšie konanie pre svoju úspešnosť v zásade predpokladá a vyžaduje.“.

30. Krajský súd sa ale nestotožnil s názorom sudcu pre prípravné konanie, že pri sťažovateľovi absolútne pominul dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a v napadnutom uznesení konštatoval, „... že tento (sťažovateľ, pozn.) sa dopúšťať trestnej činnosti nielen v súvislosti s výkonom jeho povolania ako policajta, ale aj ako bežná osoba, na tejto sa mal podieľať aktívne tým, že asistoval pri rôznych klampiarskych prácach, podieľal sa na vykonávaní jednotlivých technických úkonoch v procese legalizácie vozidiel pochádzajúcich z trestnej činnosti alebo na ich rozoberaní za účelom následného predaja ich dielov. Skutočnosť, že obvinený už aktuálne nemá prístup a kľúče do priestorov kde k takejto činnosti dochádzalo, ešte automaticky nevylučuje, že by obvinený využijúc svoje znalosti a vedomosti získané pri svojom zaradení pri výkone služby ako bývalý príslušník PZ, nepokračoval v obdobnom protiprávnom konaní a to aj s prihliadnutím na zistenie, že jeho konanie nebolo jednorazové, práve naopak malo dlhodobější charakter, čo práve odôvodňuje obavu z pokračovania v trestnej činnosti.“.

31. Z už uvedených citácií (body 29 a 30) je zrejmé, že krajský súd v napadnutom uznesení formuloval konkrétne závery, pre ktoré majú u sťažovateľa trvať nielen dôvody kolúznej, ale aj preventívnej väzby. Ústavný súd preto nemohol prisvedčiť tvrdeniam sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti, že v napadnutom uznesení absentuje zdôvodnenie ďalšieho trvania kolúznej a preventívnej väzby, ktorým zdôvodňoval porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie.

32. K zákonnosti samotných záverov týkajúcich sa týchto väzobných dôvodov ústavný súd podotýka, že sťažovateľ vo svojej argumentácii v ústavnej sťažnosti opomenul niektoré aspekty, na ktorých všeobecné súdy založili svoje rozhodnutie (zrejme na účely toho, aby bola jeho argumentácia presvedčivejšia, pozn.). Pri kolúznej väzbe krajský súd zdôraznil, že sťažovateľ sa spolu so spoluobvinenými mali dopúšťať trestnej činnosti dlhodobo ako organizovaná skupina a táto skutočnosť spolu s okolnosťou, že vyvstala potreba doplniť dokazovanie o výsluchy ďalších svedkov na podklade vznesených obvinení

za ďalšie skutky, resp. podozrenia zo spáchania ďalších skutkov, ako aj k objasneniu rozporov vo vyjadreniach obvinených a k objasneniu jednotlivých konaní, na ktorých mali spolupracovať, bola nosným dôvodom, pre ktorý krajský súd konštatoval potrebu väzobného stíhania podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Ústavný súd uznáva, že argumentácia krajského súdu v napadnutom uznesení bola v tomto prípade všeobecnejšieho rázu, ale zastáva názor, že jeho nosný argument bol určitý a zrozumiteľný a obstál aj v rámci ústavnoprávneho prieskumu.

33. Pri preventívnej väzbe sťažovateľ zdôrazňoval, že nevykonával klampiarske práce a už nie je ani v služobnom pomere policajta, ale dôvodom, pre ktorý mu krajský súd rozšíril dôvody väzby nebol iba ten, že v rámci skutkov, ktoré sa mu kladú za vinu vykonával konkrétne klampiarske práce, resp. výkon jeho povolania ako policajta, ale skutočnosť, že sa podieľal na celej škále technických úkonov v rámci legalizácie vozidiel pochádzajúcich z trestnej činnosti. Ústavný súd konštatuje, že tento väzobný dôvod, ako ho špecifikoval krajský súd, nie je vôbec presvedčivý a sám osebe by neobstál (ak by mal byť jediným dôvodom prítomným pri predĺžení väzobného stíhania sťažovateľa, pozn.). Totiž iba samotná skutočnosť, že obvinený sa mal podľa obvinenia podieľať na celej škále úkonov v rámci trestnej činnosti bez bližšieho objasnenia okolností, za ktorých by mal pokračovať v trestnej činnosti, nie je dostatočná na naplnenie dôvodnej obavy, že v nej bude pokračovať.

34. Z judikatúry ústavného súdu ale vyplýva (pozri napr.: IV. ÚS 383/04, III. ÚS 892/2016), že ak existuje čo i len jeden zákonný dôvod väzby, väzba je zákonná a ústavná, ak takýto dôvod všeobecný súd aplikoval. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že existenciu zákonného dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku všeobecné súdy riadne odôvodnili, vychádzajúc z konkrétnych faktov, pričom ich právne závery neodporujú zásadám právnej a formálnej logiky a nevykazujú znaky zjavnej jednostrannosti, arbitrárnosti a svojvôle. Prípadný odlišný právny názor ústavného súdu na existenciu zákonného dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemôže ovplyvniť v danom prípade záver o existencii zákonného dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku,

v dôsledku čoho nemožno konštatovať, že by účinky napadnutého uznesenia krajského súdu mohli byť v rozpore s označenými článkami ústavy a dohovoru.

K predĺženiu väzby

35. Pri posúdení otázky, či trestné stíhanie pre obťažnosť veci nebolo možné skončiť, krajský súd k predĺženiu základnej sedemmesačnej lehoty väzby vo vzťahu k sťažovateľovi uviedol: „*Napriek výrazným námietkam obvinených, že vo veci sú prietahy vo vyšetrovaní, aj krajský súd tak ako sudca pre prípravné konanie zistil, že vyšetrovanie prebieha bez zásadnejších prietahov, s poukazom na rozsah doposiaľ zabezpečených dôkazov, tak ako na ne poukázal prokurátor v návrhu. Aj keď niektorí obvinení namietali, že niektorí zo svedkov, ktorých navrhovali vypočuť, doposiaľ vypočutí neboli a rovnako sa aj sami domáhali svojho opätovného vypočutia, čo sa nestalo, krajský súd uvádza, že bolo potrebné prihliadnuť aj opatrenia v súvislosti so šírením vírusu COVID 19, z dôvodu ktorého boli niektoré výsluchy odložené. Súčasne tiež je nutné súhlasiť s názorom sudcu pre prípravné konanie, ktorý poukázal na závažnosť, rozsah a sofistikovanosť trestnej činnosti a z toho pohľadu obtiažnosť a náročnosť jej objasňovania, najmä z dôvodu znaleckého dokazovania v predmetnej trestnej veci, kedy napriek doposiaľ zadováženým dôkazom je na celkové a riadne objasnenie veci (aj s poukazom na podozrenie z ďalších skutkov) nevyhnutné doložiť svedkov, ale i obvinených, zabezpečenie listinných dôkazov a ich vyhodnotenie pre ďalší postup vyšetrovateľa. Aj z uvedených dôvodov nebude možné vyšetrovanie ukončiť do konca základnej lehoty väzby v prípravnom konaní, t. j. do 12.12.2020. Súčasne však je správna úvaha sudcu pre prípravné konanie, že prokurátorom navrhovaná lehota na predĺženie väzby obvinených do 12.06.2021 sa javí bez bližšieho konkretizovania rozsahu nevyhnutných a do úvahy prichádzajúcich ďalších úkonov a dôkazov, majúcich súvis i s ďalšími rozšírenými obvineniami ako neprimerane dlhá. Vzhľadom na uvedené potom správne sudca pre prípravné konanie považoval za primerané predĺžiť väzbu do 12.03.2021. ktorú aktuálne považoval za plne postačujúcu, aby mohlo byť ukončené vyšetrovanie všetkých obvinených, ktorých stíhaná trestná činnosť spolu súvisí.*“

36. Vo vzťahu k predĺženiu väzby ústavný súd uznáva, že pandemická situácia alebo prieskumy vo vyšetrovaní nemôžu byť sťažovateľovi na ujmu, čo sa týka trvania väzby, ale tiež to nemôže ani znamenať, že orgány činné v trestnom konaní na vykonanie potrebných dôkazov pre momentálne postavenie sťažovateľa (obmedzením jeho osobnej slobody väzbou) celkom rezignujú, ak evidentne neprekročia únosnú, zdôvodniteľnú a najmä zákonnú časovú hranicu. Z uvedeného pohľadu tak v prípade sťažovateľa nie je, pretože v tomto prípade museli konajúce súdy prihliadnuť na komplexný sumár okolností definujúci konkrétny moment v trestnom konaní, keď okrem objektívnych ťažkostí spôsobených pandemiou museli prihliadnuť na prebiehajúce znalecké dokazovanie a na podozrenie zo spáchania ďalších skutkov (citácia v predošlom bode odôvodnenia tohto uznesenia). Ústavný súd preto prihliadol aj na to, že vykonanie niektorých vyšetrovacích úkonov (v tomto prípade najmä znalecké dokazovanie) nemožno hodnotiť izolovane, ale jeho realizácia trvá určitý čas a nejaký čas je potrebný aj na interpretovanie záverov z neho vyplývajúcich. Ústavný súd tiež podotýka, že prokurátor v predmetnom trestnom konaní žiadal predĺžiť väzbu sťažovateľa do 12. júna 2021, no súdy predĺžili väzbu iba do 12. marca 2021, a teda v časti implicitne dali za pravdu obavám sťažovateľa smerujúcim k efektívnosti vedeného trestného konania. Ústavný súd konštatuje, že aj závery krajského súdu vo vzťahu k predĺženiu väzby sťažovateľa a k posúdeniu zákonných podmienok na takéto predĺženie väzby boli v napadnutom uznesení dostatočne zdôvodnené.

K nahradeniu väzby

37. V napadnutom uznesení krajský súd uviedol, že návrh sťažovateľa na nahradenie väzby v rámci jeho sťažnosti proti rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie bol v podstate iba opakovaním argumentov, ktorými sa už zaoberal sudca pre prípravné konanie a ktorým nevyhovelo. Krajský súd preto iba všeobecne konštatoval, že v danom prípade s poukazom na závažnosť, charakter a spôsob i rozsah spáchania skutkov, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu spôsob, akým sa na trestnej činnosti jednotlivci mali podieľať, zohľadniac osoby jednotlivých obvinených, ale i podozrenie zo spáchania ďalších súvisiacich skutkov, nemožno v súčasnom štádiu trestného konania u obvinených väzbu nahradiť.

38. Tým, že krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu sudcu pre prípravne konanie okresného súdu, vlastne potvrdil toto rozhodnutie okresného súdu (stotožnil sa s jeho právnym názorom, pozn.), a preto ústavný súd nepovažuje za porušenie zákona, ak sa krajský súd osobitne nevyjadroval k inštitútom nahrádzajúcim väzbu sťažovateľa, na ktoré sťažovateľ poukazoval vo svojej ústavnej sťažnosti. Podľa názoru ústavného súdu je odôvodnenie záveru krajského súdu o nevyužití inštitútov nahrádzajúcich väzbu sťažovateľa potrebné vnímať v kontexte celého odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu. V tomto kontexte aj vzhľadom na už uvedené absencia obsiahlejšieho posúdenia sťažovateľom uvádzaných dôvodov na nahradenie jeho väzby nedosahuje intenzitu, ktorá by indikovala porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

39. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

40. Napadnuté uznesenie krajského súdu je podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľné a udržateľné. Ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorá by mala za následok porušenie v nich obsiahnutých základných práv, resp. práv sťažovateľa. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

41. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími návrhmi formulovanými sťažovateľom v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2021

Libor Duľa
predseda senátu